

مسجد؛ نهادی با تکثر مدعی، بدون متولی خاص

مساجد، مکانی برای راز و نیاز با پروردگار بی همتا و تجمع مسلمان برای نشان دادن یکپارچگی و وحدت برای جهانیان و مهم ترین بناهای معماری پس از اسلام هستند اما با توجه به رغم افزایش روزافزون ساخت مسجد در مراکز و محله ها، مساجد به تدریج کارکرد اصلی و جایگاه پیشین خود را از دست می دهند و کارکرد برخی مسجدها به برگزاری مراسم ترحیم خلاصه می شود.

مهر گزارش می دهد/

مسجد؛ نهادی با تکثر مدعی، بدون متولی خاص

تبریز- خبرگزاری مهر: مساجد، مکانی برای راز و نیاز با پروردگار بی همتا و تجمع مسلمان برای نشان دادن یکپارچگی و وحدت برای جهانیان و مهم ترین بناهای معماری پس از اسلام هستند اما با توجه به رغم افزایش روزافزون ساخت مسجد در مراکز و محله ها، مساجد به تدریج کارکرد اصلی و جایگاه پیشین خود را از دست می دهند و کارکرد برخی مسجدها به برگزاری مراسم ترحیم خلاصه می شود.

به گزارش خبرنگار مهر، نهادها و دستگاه های مختلفی ادعای متولی بودن مساجد را دارند اما با وجود این ادعاها به غیر از مساجد جامع در سطح استان و شهر، اکثر مساجد راکد و کم فعالیت مانده اند.

متولی خاصی در اداره کردن مساجد آذربایجان شرقی وجود ندارد

رئیس اداره فرهنگی و تبلیغ اداره کل تبلیغات اسلامی آذربایجان شرقی در گفتگو با خبرنگار مهر با اشاره به نبود متولی خاص برای مساجد استان گفت: بسیاری از دستگاه ها و نهادها متولی مساجد در استان هستند اما متأسفانه متولی خاصی که به فعالیت های دائمی آن رسیدگی کند وجود ندارد.

حبیب طاهری افزود: مسجد مهم ترین نهادی است که بعد از شکل گیری حکومت اسلامی رکن اساسی دارد و بدون شک در تاریخ صدر اسلام و نبی اکرم (ص) کارکرد دینی و فرهنگی زیادی داشته است.

وی نقش مساجد را در شکل گیری انقلاب اسلامی ایران ممتاز دانست و افزود: مساجد به عنوان پایگاه مهم سیاسی پس از شکل گیری انقلاب اسلامی ایران نقش ممتازی را داشته و وظایف مختلفی برای نهادها در مساجد تعریف شده است.

ادعای نهادهای مختلف در مدیریت مساجد آذربایجان شرقی

رئیس اداره فرهنگی و تبلیغ اداره کل تبلیغات اسلامی آذربایجان شرقی اظهار داشت: نهادهای مختلفی از جمله تبلیغات اسلامی، اوقاف و امور خیریه، ارشاد، سپاه، قوه قضاییه در مقطعی به عنوان شورای حل اختلاف، میراث فرهنگی و دادگستری در موارد خاص متولی مساجد استان هستند و ادعای مسئولیت آن را می کنند.

طاهری ادامه داد: کارکرد اصلی مساجد اقامه نماز و راز و نیاز است و فعالیت نهادها نباید به گونه ای باشد که کارکرد اصلی مساجد را تحت شعاع قرار دهد.

وی با اشاره به استفاده حداقلی از بیشتر مساجد در استان گفت: اکثر مساجد در استان به خصوص مسجد های محله ای در استان با حداقل ظرفیت و برای یک زمان خاص در روز فعال هستند و یا فقط کارکرد اصلی این مساجد برگزاری مجلس های ترحیم است.

رئیس اداره فرهنگی و تبلیغ اداره کل تبلیغات اسلامی آذربایجان شرقی گفت: در ساخت مساجد مکان یابی صحیح در محله ها وجود ندارد که باید مورد توجه قرار گیرد چرا که ایجاد چندین مسجد در یک منطقه یا محله ای باعث از رونق افتادن مساجد اصلی می شود.

وی افزود: تجاری کردن اطراف مسجد بیش از اندازه باعث ایجاد فضای خالی اطراف مساجد شده که بایستی در این خصوص فکری اساسی کرده، بدین معنا اطراف مسجد و محل مسجد نیز بایستی به گونه ای باشد که مراسمات متعدد موجب آزار مردم نبوده و نیز به لحاظ ظاهری زیبا و کافی را دارا باشد.

مساجد محله ای از معماری خاصی برخوردار نیستند

طاهری اظهار داشت: مساجد استان از لحاظ معماری و شکل ظاهری با مشکل جدی مواجه است که این موضوع باید مورد توجه متولیان امر قرار گیرد.

وی اضافه کرد: مساجد اصلی در استان باید به عنوان مساجد شاخص معرفی شود و با همکاری متولیان امر سرمایه گذاری هایی برای فعال کردن این مکان ها به صورت شبانه روزی در اختیار مردم و گردشگران قرار گیرد و شیوه معماری با مناره و گنبد حداقل برای مساجد محوری شهر برای هر منطقه در نظر گرفته می شود.

رئیس اداره فرهنگی و تبلیغ اداره کل تبلیغات اسلامی آذربایجان شرقی گفت: مساجد اصلی در مراکز شهر تبریز با قدمت چندین ساله خود تاریخ را در سینه خود حفظ کرده اند و اساسی ترین کارکرد این مساجد باید اقامه نماز و استفاده کامل از ظرفیت آن باشد.

طاهری تدوین طرح جامع مساجد را ضروری دانست و افزود: مساجد باید از تمام ابعاد مختلف از جمله نحوه ساخت، محل

ساخت، نحوه اداره، تعیین متولیان رعایت و مورد توجه قرار گیرد و مساجد جامع باید نماد و مظهر الگوی نمونه مساجد باشد، البته صد افسوس که در شهر تبریز مسجد جامع با آن وسعت و معماری منحصر به فرد از حداقل ظرفیت خود بهره فرهنگی نمی برد.

وی ایجاد و ساخت حسینییه ها بدون مطالعه و نیاز را در کنار مساجد آفتی برای این مکان مقدس دانست و افزود: هر اقدامی که به نام مذهب صورت می گیرد بایستی بررسی شود و صرفاً برای تامین محل برگزاری مراسمات هیئات عزاداری نباید ساخت بدون ضوابط حسینییه ها افزایش یابد.

طاهری با اشاره به مدیریت مساجد در کشورهای دیگر گفت: در برخی کشورهای دیگر برای فعالیت بهتر مساجد افرادی را استخدام می کنند تا بتوانند استفاده حداکثری از ظرفیت این مکان مقدس را داشته باشند.

وی با اشاره به چگونگی فعالیت نظام مند و قانونمند در مساجد استان گفت: برای استفاده حداکثری از ظرفیت مساجد استان باید اختلاف های نهادهای متولی حل شود تا فعالیت در این مکان مقدس به صورت قانونمند و نظام مند باشد.

طاهری همچنین در ادامه گفت: ایجاد طرح جامع مسجد با لحاظ صدور مجوز ساخت و ساز و شیوه اداره آن و آموزش مدیریت در مساجد و اعتبارات لازم در صورت عدم کفایت کمک های مردمی برای ساخت مسجد کامل با پارامترهای لازم امری ضروری و واقعیت ناپذیر است.

اداره کل اوقاف و امور خیریه در بخش سخت افزاری مساجد نقش دارد

مدیر کل اوقاف و امور خیریه آذربایجان شرقی در خصوص نقش این اداره کل در مساجد استان گفت: اداره کل اوقاف و امور خیریه در بخش سخت افزاری مساجد فعالیت می کند.

حجت الاسلام سید شهاب الدین حسینی افزود: این اداره کل در تعیین هیئت امنای مساجد و همچنین در مسائل مالکیتی مسجد اعم از سند، متراژ، ساخت و ساز مسجد نقش اساسی دارد.

وی با اشاره به چگونگی ساخته شدن مساجد در استان گفت: با توجه به نبود بودجه خاصی برای ایجاد مساجد در استان، این مکان های مقدس بیشتر با مساعدت مردم ساخته می شود و این امر باعث ساخت غیر اصولی از طرف هیئت امنای محله می شود.

ساخت قانونی مساجد با خلاء قانونی مواجه است

مدیر کل اوقاف و امور خیریه استان برخوردار نشدن مساجد از معماری خاص را خلاء قانونی دانست و اظهار داشت: در ساخت مساجد با معماری خاص با خلاء قانونی مواجه هستیم و با توجه به نبود قانون خاصی مساجد توسط هیئت امنای محله ها با پروانه و یا بدون پروانه ساخت ایجاد می شود.

حجت الاسلام حسینی با اشاره به ایجاد حسینییه ها در کنار مساجد گفت: ساخت حسینییه ها بنام شخص خاصی در کنار مساجد باعث بسته شدن درهای مساجد می شود و هدف مشخصی از ساخت حسینییه ها در استان وجود ندارد.

وی از دستگاه های قضایی خواستار رسیدگی به ساخت حسینییه ها در کنار مساجد شد.

امور مساجد به اداره کل اوقاف و امور خیریه واگذار می شود

نماینده مردم تبریز، اسکو و آذرشهر با اشاره به بررسی طرحی در مجلس برای مشخص کردن متولی خاص برای مساجد آذربایجان شرقی گفت: با توجه به مدعی بودن نهادهای مختلف در امر مساجد و نبود متولی خاصی طرحی در کمیسیون فرهنگی مجلس در حال بررسی است که پس از بررسی سازمان اوقاف، امور خیریه و امور مساجد متولی اصلی مساجد در استان خواهد بود.

محمد اسماعیل سعیدی اضافه کرد: مردم در ساخت، احداث، پشتیبانی و تعمیرات آن را بر عهده گرفته اند و به این علت مساجد استان که با کمک های مردمی ساخته می شود از معماری خاصی برخوردار نیست.

رئیس مجمع نمایندگان استان همچنین در ادامه گفت: نحوه اداره مساجد پس از بررسی طرح تصویب شده در اختیار متولی خاصی قرار داده می شود تا بر اساس آن شرح وظایف و انتخاب هیئت امناء انجام گیرد.

سعیدی با اشاره به ایجاد حسینییه ها در کنار مساجد گفت: حسینییه ها با توجه به محدودیت های مختلف در مساجد و برای عزاداری های دسته جات در کنار مساجد ساخته می شود.

وی تاکید کرد: حسینییه ها باید بر اساس ضرورت ایجاد شود تا در مقابل مساجد قرار نگیرند و در راستای یکدیگر فعالیت کنند.

ادعای متولی بودن دستگاه ها و نهادهای مختلف در مساجد آذربایجان شرقی باعث شده است که متولی خاصی برای فعال نگه داشتن مساجد در این استان وجود نداشته باشد و همین موضوع باعث راکد و غیر فعال ماندن اکثر مساجد شود و از سوی دیگر برای ساخت مساجد با معماری خاص خلاء قانونی وجود دارد که این امر باید مورد توجه نمایندگان مجلس قرار گیرد و همچنین تدوین طرح جامع مساجد با توجه به ابعاد مختلف از جمله نحوه ساخت، محل ساخت، نحوه اداره، تعیین متولیان خاص برای فعالیت دائمی مساجد ضروری است.

.....
گزارش از زهرا ناصران